

Maatregeltype / statusstempel: Goedgekeurd door de Nederlandse Arbeidsinspectie 

Labels: RI&E

Maatregel naar plaats in de Arbeidshygiënische Strategie: Wettelijke verplichting

Beschrijving van de maatregel:

Bij het opstellen en herzien van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) van het bedrijf dienen de risico's van psychosociale arbeidsbelasting te worden beoordeeld. De term psychosociale arbeidsbelasting staat voor de factoren seksuele intimidatie, agressie en geweld, discriminatie en pesten in de arbeidssituatie, werkdruk en andere factoren die direct of indirect tot stress leiden. Afhankelijk van de mate van blootstelling worden bijbehorende maatregelen beschreven. Als er geen sprake is van psychosociale arbeidsbelasting, dan wordt dit in de RI&E vastgelegd.

Stress kan op verschillende manieren tot uiting komen namelijk:

- lichamelijk zoals hartkloppingen of hoge bloeddruk
- emotioneel zoals zenuwachtigheid of angst
- cognitief zoals vergeetachtigheid of concentratieproblemen
- gedragsmatig zoals slordigheid, woede-aanvallen of impulsiviteit

BEOORDELEN

Voor de beoordeling van de risico's van psychosociale arbeidsbelasting worden alle werkplekken en werkzaamheden beschouwd. Daarbij wordt in beeld gebracht welk soort psychosociale arbeidsbelasting waar aanwezig is. Als uit de RI&E blijkt dat stress in de organisatie een reëel risico vormt, dient er een verdieping onderzoek te worden uitgevoerd, gericht op de functies waarin mentale belasting aanwezig is. Verdiepend onderzoek vindt plaats met een vragenlijst zoals de Quick Scan Werkdruk, VBBA-vragenlijst, WEB-monitor, JD-R-model of Tripod Sigma. Daarmee wordt de mate van werkstress gemeten, maar ook aanwezige energiebronnen. Het onderzoek dient te leiden tot het bepalen van oplossingsrichtingen op basis van een evaluatie van de bronnen werkstress en energiebronnen in de organisatie.

PLAN VAN AANPAK

Op basis van de geïnventariseerde risico's in de RI&E wordt een plan van aanpak opgesteld.

WAT IS VERPLICHT?

Op basis van de conclusies van een onderzoek met een geschikte vragenlijst wordt een plan van aanpak opgesteld waarin ondermeer het volgende wordt opgenomen:

- beleid om psychosociale arbeidsbelasting waaronder seksuele intimidatie, agressie en geweld, discriminatie en pesten, werkdruk en andere vormen van mentale belasting te beperken
- maatregelen om het risico van psychosociale arbeidsbelasting waaronder seksuele intimidatie, agressie en geweld, discriminatie en pesten, werkdruk en andere vormen van mentale belasting terug te dringen, meer concreet om de geconstateerde bronnen van werkstress te verminderen en energiebronnen te versterken
- voorlichten over psychosociale arbeidsbelasting waaronder seksuele intimidatie, agressie en geweld, discriminatie en pesten, werkdruk en andere vormen van mentale belasting aan medewerkers en leidinggevenden die met werkstress te maken hebben of daarmee te maken kunnen krijgen en instructie over de maatregelen die zijn genomen om werkstress te voorkomen of te beperken
- het nut van periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) gericht op seksuele intimidatie, agressie en geweld, discriminatie en pesten, werkdruk en andere vormen van mentale belasting

De cyclus dient opnieuw te worden doorlopen als blijkt dat er nog steeds knelpunten zijn die tot werkstress kunnen leiden.

Beoogd effect:

Deze wettelijke verplichting heeft tot doel de risico's van psychosociale arbeidsbelasting in kaart te brengen en passende maatregelen te treffen.

Meer informatie:

- Nederlandse Arbeidsinspectie, Werkinstructie (voorheen: Basisinspectiemodule) Werkstress door werkdruk voorkomen en beperken ^[1] (2023)
- Nederlandse Arbeidsinspectie, Basisinspectiemodule Intern ongewenst gedrag ^[2] (2020)
- Nederlandse Arbeidsinspectie, Interne werkinstructie (voorheen: Basisinspectiemodule) Agressie en geweld ^[3] (2025)
- Nederlandse Arbeidsinspectie, Zelfinspectie werkdruk en ongewenst gedrag ^[4]

- Dossier Agressie en geweld op je werk op de website van FNV [5]
- Dossier Werkdruk op website FNV [6]
- Dossiers voor de arboprofessional op Arbokennisnet [7]

Wet- en regelgeving:

- Artikel 5 Arbowet inzake Inventarisatie en evaluatie van risico's
- Artikel 2.15 lid 1 inzake Maatregelen ter voorkoming of beperking van psychosociale arbeidsbelasting

Links

[1] <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2023/02/14/werkinstructie-werkstress-door-werkdruk-voorkomen-en-beperken> [2] <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2020/09/01/bim-intern-ongewenst-gedrag> [3] <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2025/02/19/werkinstructie-agressie-en-geweld> [4] <https://www.zelfinspectie.nl/zelfinspecties/werkdruk-en-ongewenst-gedrag> [5] <https://www.fnv.nl/werk-inkomen/veilig-gezond-werken/agressie-en-geweld-op-je-werk> [6] <https://www.fnv.nl/werk-inkomen/veilig-gezond-werken/werkdruk> [7] <https://www.arbokennisnet.nl/kennisdossiers/psa/>